

Maa- ja metsätalousministeriö

KANNANOTTO

mmm@kirjaamo.fi

31.8.2021

Dnro 313/2021

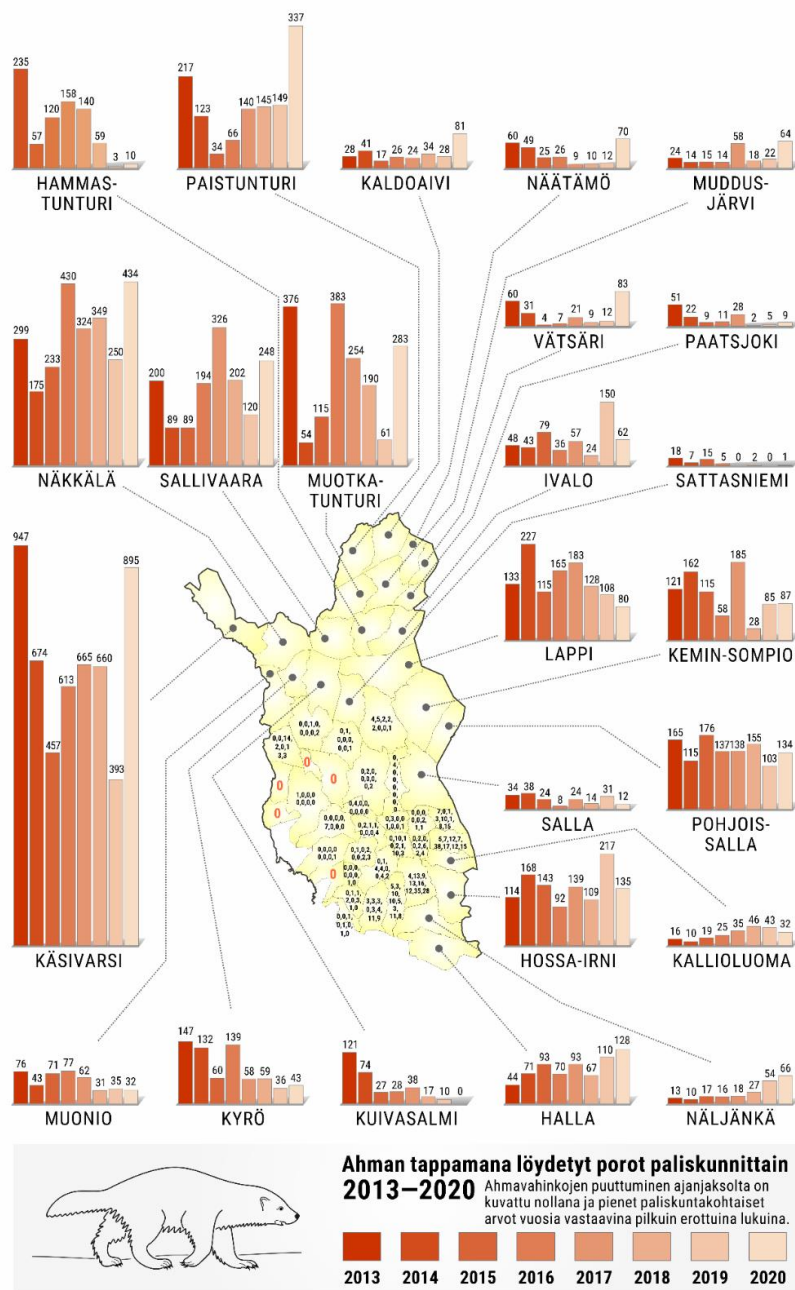
Ahman poikkeuslupametsästys ja suurimmat sallitut saalismäärät

Maasuurpetojen aiheuttamat porovahingot (Kuva 1) ovat kasvaneet voimakkaasti 2000-luvun aikana. Ahma aiheuttaa selvästi suurimman osan porovahingoista. Ahmoja on poistettu poronhoitoalueella 2017–2021 aikana 4–8 vuosittain, yhteensä 36 yksilöä. Ahmojen aiheuttamissa vahingoissa on vuosittaista vaihtelua johtuen mm. luonnonolosuhteista, mutta vahinkojen määrä on edelleen korkealla tasolla. Ahmojen poistot parantavat tilannetta alueellisesti ainakin hetkellisesti.

Petovahinkomäärien kasvu heikentää poroelinkeinon kannattavuutta, lisää työmäärää sekä epävarmuutta ja kasvattaa poroelinkeinossa toimivien henkistä kuormitusta. Asiassa tulee huomioida myös Suomen velvoitteet saamelaisten oikeuksia koskien. Kohtuuttoman suureksi paisuva ahmakanta uhkaa saamelaisten oikeuksia harjoittaa kulttuuriaan ja elinkeinojaan saamelaisten kotiseutualueella.

Kuva 1. Petovahinkokorvausten kasvu maasuurpetojen aiheuttamien porovahinkojen osalta 2000–2020.

Kuva 2. Ahman tappamana löydetty porot paliskunnittain 2013–2020. Kaavio osoittaa, että vahinkojen välillä on selkeää vuosien välistä vaihtelua, mutta tiettyjen tunturialueen ja itärajan paliskuntien vahinkomäärät ovat korkeita.

Ahman poikkeuslupametsästyksessä käytettyä vuosittaista suurinta sallittua poistettavaa ahmamäärää tulee nostaa tuntuvasti. Ahmat aiheuttavat edelleen mittavasti vahinkoja poronhoitoalueella. Suomen ahmoista suuri osa elää poronhoitoalueen ulkopuolella, jossa ne eivät juurikaan aiheuta vahinkoja. Suomen ahmakanta on vahvistunut viimeisten vuosikymmenten aikana huomattavasti. Noin 30 vuodessa

ahmojen määrä on kymmenkertaistunut. Poronhoitoalueen ahmakannat ovat osa Skandinavian ja Venäjän elinvoimaisiksi määriteltyjä populaatioita.

Yksilömääriin perustuvien rajoitusten sijasta tulisi huomioida painokkaammin alueelliset vahinkokertymät, tilanteet ja niihin reagoimisen mahdollisuus joustavasti. Suurin sallittu saalismäärä ei koskaan ole poistoluvulle annettava tavoite, vaan niiden myöntämiselle asetettava rajoite. Niinpä määrä on tarpeellista asettaa riittävän korkeaksi, jotta se mahdollistaa todellisen tilanteen kanssa toimimisen ennalta tuntemattomien luonnonolojen edellyttämällä tavalla.

Ahmojen poistot tulee pystyä tekemään ilman alueellisia rajoituksia koko poronhoitoalueella. Aluerajaus asettaa alueet ja paliskunnat keskenään eriarvoiseen asemaan. Poikkeuslupia pitää voida myöntää sinne missä vahinkoja sattuu.

Paliskuntain yhdistys näkee äärimmäisen tärkeänä toimet petovahinkojen vähentämiseen. Niukat resurssit ja jatkuva pelko porovahinkojen korvaamiseen varattujen määrärahojen loppumisesta aiheuttavat paineita ja turhia ristiriitoja poronhoidolle. Korvaussummia on aiempina vuosina jouduttu leikkaamaan, joten korvauskatto vaikuttaa poroelinkeinojen oikeutettuun tarpeeseen voida kannanhoidollisesti säädellä petokantoja.

Korkein hallinto-oikeus linjasi vuosikirjapäätöksessään KHO 2020:31, että Suomen riistakeskuksen päätökset koskien ahman poistolupia Natura 2000 -alueilla, joiden suojeluperusteena on ahma, edellyttävät luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen Natura-arvioinnin tekemistä. Arvioinnissa tulee tieteellisin perustein selvittää vahinkoperusteisella poikkeusluvalla tehtävän ahmayksilön tai yksilöiden poiston vaikutus Natura 2000 -alueen suojeluperusteena oleviin luonnonarvioihin. Ahma on suojeluperusteena suurimmassa osassa pohjoisen Natura-alueissa ja pääosa ahman aiheuttamista porovahingoista syntyy kyseisillä Natura-alueilla. Luvan hakijalta vaaditaan poikkeusluvan liitteeksi Natura-arviointi. Natura-arvioinnin tekeminen on työlästä ja aikaa vievää. Myös pakolliset lausuntokierrokset vievät runsaasti aikaa ja vahinkoja tapahtuu sillä välin koko ajan lisää. Natura-arviovaatimuksen takia osa viime vuoden luvista jäi käyttämättä. Samaan aikaan ahmojen suojelu Suomessa on hyvin onnistunutta ja ahmakanta jatkaa kasvamistaan vuosi vuodelta.

Ministeriössä on varauduttava ahmavahinkojen ja sitä kautta määrärahatarpeen huomattavaankin nousuun, jos poikkeuslupien myöntäminen estyy Natura-alueilla tai niiden läheisyydessä. Ministeriön tulee myös valmistautua 10 miljoonan euron maksukaton nostoa vaativiin neuvotteluihin Komission suuntaan, koska ahmamäärä ja sen aiheuttamat porovahingot kasvavat, jos ahmakantaa ei poronhoitoalueella voida rajoittaa riittävästi.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

mba/aj/ao